

[Sigsgaard.]

tægtsfordeling mellem stat og kommuner og mellem kommunerne indbyrdes. Sådan gik det jo desværre ikke. Nu må man i stedet bestræbe sig på, at disse ting ligger klar til ikrafttræden i 1970, hvor den ny inddeling bliver effektiv. Principperne må derfor udformes snarest muligt, og jeg havde længe håbet, at det forberedende arbejde var langt fremme i regeringen; det forstår jeg nu at det i og for sig er, hvad indsamlingen af materiale angår, men ikke hvad overvejelserne angår.

De kommuner, der nu står over for frivillige sammenlægninger, har et absolut rimeligt krav på at kende hovedlinjerne i den fremtidige byrdefordeling. Hvis de forhold blev afklaret, ville jeg tro, at sammenlægningsprocessen kunne få et bedre forløb og et mere hensigtsmæssigt resultat. Der er i dag stor modvilje mod at lade de fattige kommuner indgå i fællesskaberne. Dersom det blev klargjort, at sådanne områder i fremtiden gennem tilskudsordninger ville blive væsentligt bedre stillet, end de er nu, ville vanskelighederne med at få dem indplaceret i et tidssvarende kommunemønster selvfølgelig blive kraftigt reduceret.

Forespørgslen omhandler dels byrdefordelingen på lidt længere sigt, dels visse kommuners aktuelle økonomiske vanskeligheder. Også efter 1970 vil der være store forskelle i kommunernes beskatningsgrundlag. I SF er vi tilbøjelige til at mene, at netop beskatningsgrundlaget skal være hovedkriterium for tilskudsudgifter fra staten. Det må selvfølgelig være under forudsætning af, at ligningen forbedres meget væsentligt, og at der bliver tale om i det mindste en effektiv statslig kontrol med ligningen, særlig med hensyn til selvstændige næringsdrivende, hvor kontrollen i dag forekommer at være meget lemfældig. Der spildes en masse tid på småkorrektioner af lønmodtagerindkomsterne, og det går ud over det langt mere givtige arbejde med andre skatteyderes indkomstangivelser.

Det vil vel være hensigtsmæssigt, at staten overtager alle fuldt lovbundne udgifter i fremtiden. Samtidig bør tilskuddene til andre kommunale udgifter nedsættes. Det bør overvejes at lade det ske sådan, at der ydes forholdsvis store tilskud til opgaver af stor samfundsmæssig interesse. Hvis man

f. eks. hurtigt vil have introduceret — lad os nævne et eksempel fra den seneste tid — familievejledningen i alle kommuner, kan det jo ske ved, at der ydes store tilskud i indkøringsperioden. Tilskuddene kunne så efterhånden aftrappes og senere flyttes over på nye opgaver, som man ønsker at få løst. I det hele taget vil justering af tilskudsreglerne indimellem nok være påkrævet, så man ikke i fremtiden skal slæbe rundt på tilskudsformer, der, sådan som tilfældet er i dag, direkte modarbejder den politik, som er ønskelig. Et eksempel herpå er jo vejrefusionerne, der kanaliserer store investeringer i et mindre rentabelt lokalt vejnet på bekostning af det overordnede trafiksystem. Hvis man kigger ned f. eks. over hovedstadens periferi fra et fly, ser man veje, tilsyneladende lige brede, tilsyneladende lige gode, hvoraf nogle er overfyldt med biler, andre ligger næsten øde hen, og det er jo en ganske god illustration til det meget uhensigtsmæssige refusionssystem, der råder her.

Sygehjælpstilskuddene er et andet eksempel på uhensigtsmæssige ordninger; som næsten rene driftstilskud belønner de urationel drift og modvirker fornyelse og modernisering, og det er vel det modsatte, vi egentlig har behov for.

Også inden for skolevæsenet virker refusionssystemet til dels mod hensigten. Lærerlønningerne dækkes med 85 pct., nyt skolebyggeri støttes kun med ca. 15 pct., materialer og kontorhjælp må kommunerne selv klare 100 pct. Det giver fare for bremsning af modernisering, for overforbrug af lærere og underforbrug af undervisningsmaterialer og kvalificeret kontorhjælp, og det er selvfølgelig aldeles uhensigtsmæssigt.

Der skal ikke mange af den slags eksempler til, før selv den mest skeptiske er overbevist om, at refusionsreglerne må ændres. Man kan blot undre sig over, at det ikke er sket for længe.

Ud over tilskud til udjævning af forskellene i beskatningsgrundlag bør refusionerne i fremtiden så vidt muligt baseres på objektive udgiftsbehovskriterier, f. eks. antallet af undervisningspligtige børn, antallet af pensionister osv. Der har verseret forlydender om, at man vil gå en lettere og dårligere vej, at man vil yde kommuner med høje beskatningsprocenter tilskud svarende til en bestemt procentdel af den skattebyrde, der